

Norges Banks oppgjørssystem

Årsrapport 2023

Finansiell stabilitet
Interbankoppgjør

Innhold

Innledning	2
1. Beskrivelse av NBO	2
2. Drift av NBO	3
2.1 Driftsstabilitet	3
2.2 Oppgradering av systemløsninger	3
3. Utvikling av driftsoppgaver	4
3.1 Ny standard for betalingsmeldinger – ISO 20022	4
3.2 Ny løsning for realtidsbetalinger	5
3.3 Statlige betalinger i realtid	5
3.4 Neste generasjons oppgjørssystem	5
4. Risikobildet	6
4.1 Utviklingstrekk	6
4.2 Systematisk arbeid med risiko	6
4.3 Risikoreducerende tiltak	7
5. Kontinuitet og beredskap	7
5.1 Kontinuitets- og beredskapsplaner	7
5.2 Beredskapsøvelser	7
5.3 NBO kontinuitetsforum	8
6. Etterlevelse	8
6.1 Internasjonale anbefalinger	8
6.2 Revisjoner og overvåking	8
7. Kontohold – Nøkkeltall og endringer i 2023	9
7.1 Nøkkeltall	9
7.2 Omsetning i NBO	9
7.3 Låneadgang i Norges Bank	11
7.4 Endringer i kontohold	12
7.5 Priser og gebyrer i NBO	14

Innledning

Norges Bank skal etter sentralbankloven legge til rette for et stabilt og effektivt system for betaling, avregning og oppgjør mellom foretak med konto i banken.¹ Formålet med Norges Banks oppgjørssystem (NBO) er å gjennomføre sikre og effektive oppgjør av betalinger mellom banker og andre foretak i finansiell sektor som har konto i Norges Bank. Driften av NBO var stabil gjennom 2023 og relevante standarder og krav til samfunnskritisk infrastruktur vurderes som oppfylt.

Årsrapporten omhandler hovedaktiviteter og tiltak knyttet til drift og utvikling av NBO i 2023. Banker og andre foretak i finansiell sektor kan ha konto i Norges Bank til fremme av formålet for sentralbankvirksomheten og etter nærmere vilkår. Ved utgangen av 2023 hadde i alt 119 banker og andre finansielle foretak slik konto, en reduksjon fra 121 i 2022.

Gjennomsnittlig daglig omsetning i NBO økte med 16 milliarder til 355 milliarder kroner i 2023. Dagen med høyest omsetning i NBO var 15. mars med 745 milliarder kroner. Ved utgangen av året hadde bankene folio- og reserveinnskudd på 38 milliarder kroner. Nøkkeltall for NBO i 2023 er nærmere omtalt i kapittel 7.

Norges Bank har siden høsten 2020 samarbeidet med sentralbankene i Sverige og Island for å innføre en ny standard for betalingsmeldinger for bruk i Norden (ISO 20022). Spesifikasjonene for de nye meldingene, migreringsstrategien og overordnet tidsplan for overgangen til ISO 20022 i NBO ble kunngjort i første kvartal 2022. Planen er å ta i bruk den nye standarden innen november 2025.

I Norges Banks strategi² for perioden 2023 til 2025 er det en særskilt satsing på å utrede og forme fremtidens betalingssystem. Norges Bank skal blant annet beslutte hvordan neste generasjons oppgjørssystem i norske kroner skal se ut.

1. Beskrivelse av NBO

Norges Bank er den øverste oppgjørsbanken i det norske betalingssystemet. Alle elektroniske betalinger i norske kroner gjøres i siste instans opp mellom bankene i NBO. Det gjelder både vanlige betalinger for husholdninger og bedrifter, store betalinger i finans- og valutamarkedene og betalinger som involverer offentlig sektor. NBO

---

¹ [Lov om Norges Bank og pengevesenet mv. \(sentralbankloven\) - Lovdata](#)

² [Norges Banks strategi 2023–25 \(norges-bank.no\)](#)

benyttes også for å gjennomføre Norges Banks pengepolitikk ved at styringsrenten er innskuddsrenten på bankenes kontoer og ved at sentralbankreserver tilføres og trekkes inn fra bankenes kontoer i NBO.

Bankene kan delta direkte eller indirekte i de ulike betalingsoppgjørene i NBO. Indirekte deltakelse betyr at en bank (indirekte deltaker) benytter en annen bank (direkte deltaker) til sine betalingsoppgjør i NBO. Flertallet av norske banker gjør opp sine betalinger indirekte i Norges Bank gjennom en annen bank. Ved utgangen av 2023 var det 20 banker som gjorde opp avregninger direkte i NBO. Dette er i hovedsak de største norske bankene samt norske filialer av nordiske bankkonsern.

NBO består av kjernesystemet RTGS (Real Time Gross Settlement) for gjennomføring av betalingsoppgjør og et delsystem for å håndtere bankenes sikkerhetsstilling for lån. Som hovedkanal for betalingsoppdrag og andre finansielle meldinger benyttes det globale SWIFT-nettverket³. Kontohavere i NBO har også tilgang til sin konto via en nettbanklignende løsning (NBO Online) basert på kommunikasjon gjennom en sikret nettverksløsning. Den enkelte kontohaver har som hovedregel én hovedkonto, én lånekonto og én eller flere underkontoer.

2. Drift av NBO

2.1 Driftsstabilitet

Oppgjørsfunksjonen i NBO skal være effektiv, sikker og uten vesentlige avvik. Driften av oppgjørssystemet var stabil gjennom 2023 og det var ingen vesentlige avvik. Det var to tilfeller der driftsproblemer hos andre aktører i den finansielle infrastrukturen gjorde det nødvendig for Norges Bank å utvide åpningstiden for NBO for å få gjennomført betalingsoppgjørene samme dag.

2.2 Oppgradering av systemløsninger

Systemløsningene for NBO oppgraderes regelmessig i tråd med leverandørenes anbefalinger for å sikre både relevant kundestøtte og anbefalt sikkerhetsnivå for systemløsningene. I tillegg gjennomføres funksjonelle oppgraderinger i den grad det er behov for ny funksjonalitet. Dette er drevet av teknologisk utvikling og tilpasning til endrede standarder. Det gjennomføres omfattende testing og øvelser

---

³ SWIFT: Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication.

før oppgradering av systemløsninger for at driften skal opprettholdes på en betryggende måte.

3. Utvikling av driftsoppgaver

3.1 Ny standard for betalingsmeldinger – ISO 20022

I NBO benyttes i dag standard meldingsformater utviklet av SWIFT (SWIFT FIN) for alle betalingsmeldinger og annen kommunikasjon til og fra NBO. Meldingene kan bære begrenset mengde informasjon. I tillegg benyttes de forhåndsdefinerte feltene ofte ulikt fra system til system, og mye av informasjonen legges inn i fritekstfelder. Dette begrenser i for stor grad mulighetene for mer automatisert behandling av betalinger hos bankene og deres kunder.

Det er bred enighet både internasjonalt og nasjonalt om at meldingsformatene i betalingsinfrastrukturen bør være basert på ISO 20022-standarden, og i 2018 besluttet styret i SWIFT at en rekke av dagens SWIFT FIN-meldinger skal erstattes fullt ut med ISO 20022-meldinger for grensekryssende betalinger. Standardiseringen vil gjøre det mulig for bankene og andre aktører i den finansielle infrastrukturen å bruke meldinger på tvers av ulike infrastrukturer. Videre vil økt standardisering på tvers av landegrensene gjøre det enklere for bankene å oppfylle myndighetskrav (hvitvaskingsregler mv.). ISO 20022-meldingene vil kunne inneholde mer informasjon enn de gjeldende formatene, og dermed legge til rette for økt automatisering og mer effektiv behandling av betalinger.

I 2020 igangsatte Norges Bank et samarbeid med banknæringen for overgang til ISO 20022 i NBO og i andre sentrale deler av betalingsinfrastrukturen. Samme år innledet Norges Bank et samarbeid med sentralbankene i Sverige og Island og med leverandøren av kjernesystemet for NBO for å tilpasse ISO 20022 for bruk i Norden. Tilpasninger av ISO-meldingene spesifikt for NBO er utført i samråd med en arbeidsgruppe som består av representanter fra DNB Bank ASA, Danske Bank, Skandinaviska Enskilda Banken AB, Bits AS og TietoEVERY Norway AS. Andre kontohavere i NBO som sender enkeltbetalinger via SWIFT, fikk tilbud om å delta i arbeidsgruppen.

De nye ISO 20022-baserte meldingene innebærer at meldingsutvekslingen vil skje direkte mellom en deltaker i NBO og Norges Bank. Spesifikasjonene for de nye ISO 20022-meldingene er publisert i SWIFT MyStandards. Norges Bank startet felles testing med deltakerne ved utgangen av februar 2024 og planlegger å migrere deltakerne fra dagens SWIFT FIN-format til ISO 20022-formatet i NBO innen november 2025.

3.2 Ny løsning for realtidsbetalinger

En velfungerende løsning for realtidsbetalinger er en viktig del av et effektivt betalingssystem. Slike betalinger innebærer at mottaker får pengene få sekunder etter at betalingen er igangsatt. Andelen av betalinger som gjennomføres i realtid, vil trolig øke i årene som kommer.

Norges Bank utreder om realtidsbetalinger bør gjøres opp enkeltvis og direkte i sentralbankpenger, og vurderingen så langt er at dette vil bidra til den beste utviklingen av norske realtidsbetalinger i årene som kommer. Norges Bank besluttet i oktober 2021 å innlede en formell dialog med Den europeiske sentralbanken (ECB) om eventuell deltakelse i den europeiske løsningen for realtidsbetalinger (Target Instant Payment Settlement – TIPS). Hvorvidt Norges Bank skal utvide oppgjørstjenestene med realtidsbetalinger gjennom deltakelse i Eurosystemets samarbeid om TIPS, vil behandles når den formelle dialogen med ECB er fullført sommeren 2024.

3.3 Statlige betalinger i realtid

I 2022 ble det innledet en dialog mellom Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ), DNB Bank ASA, Nordea Bank Abp, Bits AS og Norges Bank for å avklare hvordan bankene, DFØ og Bits AS kan tilrettelegge for statlige betalinger i realtid. Dialogen er videreført i 2023.

Betalinger til statlige virksomheter krever i de fleste tilfeller bruk av betalingsidentifikator, noe bankene ikke har åpnet for i den etablerte løsningen for realtidsbetalinger i dag (straksbetalinger). Det er derfor hensiktsmessig å se en innføring av statlige realtidsbetalinger i sammenheng med at bankene åpner for bruk av betalingsidentifikator, for eksempel kode for kundeidentifikasjon - KID, i sine løsninger for realtidsbetalinger. Dialogen mellom de berørte aktørene vil derfor bli tilpasset den videre utviklingen av løsninger for realtidsbetalinger.

3.4 Neste generasjons oppgjørssystem

I Norges Banks strategi for perioden 2023 til 2025⁴ er det en særskilt satsing på å utrede fremtidens betalingssystem og det skal besluttes hvordan neste generasjons oppgjørssystem i norske kroner skal utformes. Teknologisk utvikling, samt endringer i oppgjørssystemene i andre land, gjør det viktig å starte prosessen med å fornye oppgjørssystemet. Et sentralt spørsmål er om fremtidens oppgjørssystem skal bygge videre på dagens modell, med dedikerte løsninger for Norges Bank, eller om andre løsninger som tilknytning til den europeiske sentralbankens oppgjørssystem TARGET vil være mer

---

⁴ [Norges Banks strategi 2023–25 \(norges-bank.no\)](https://norges-bank.no/om-bankens-strategi/2023-2025)

hensiktsmessig. En hybrid modell, hvor noen deler av oppgjørstjenestene leveres fra en dedikert plattform og andre deler fra en fellesplattform, vil også bli vurdert.

En beslutning om hvordan neste generasjons oppgjørssystem i norske kroner skal se ut, antas å ha et perspektiv på omkring 30 år. Norges Bank legger til rette for at relevante myndighetsorganer, næringen og markedsaktørene involveres i prosessen, slik at viktige behov og hensyn blir ivaretatt. Høsten 2023 gjennomførte Norges Bank en høring om neste generasjon oppgjørssystem og fikk høringssvar fra de største aktørene og banksammenslutningene.⁵

4. Risikobildet

4.1 Utviklingstrekk

Trusselbildet for digital infrastruktur har blitt gradvis mer alvorlig de siste årene, og ifølge trussel- og risikovurderinger⁶ fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) må norske virksomheter opprettholde og øke beredskap i tiden som kommer. Dette stiller krav til samarbeid på tvers av virksomheter, sektorer og landegrenser. NSM trekker frem situasjonsforståelse, beskyttelse av kritisk infrastruktur og cybersikkerhet som strategiske risikoområder med særlig betydning for nasjonal sikkerhet.

Viktige samfunnsfunksjoner er avhengig av leverandører og underleverandører. Disse leverandørkjedene kan ha ukjente og alvorlige sårbarheter som utnyttes og ingen samfunnsfunksjon er sikrere enn det svakeste leddet. Dette krever evne til å oppdage og avverge sikkerhetstruende virksomhet også i leverandørkjedene NBO er avhengig av.

4.2 Systematisk arbeid med risiko

Norges Bank har et eget risikoforum for å etablere felles forståelse og styrke samarbeidet mellom ulike fagområder i spørsmål knyttet til risiko i oppgjørssystemet. Risikoforumet ledes av avdelingsdirektør for Finansiell stabilitet og består videre av fem direktører fra enheter innen interbankoppgjør, etterlevelse, kriseledelse og IT. Hvert kvartal gjennomgår forumet risikovurderinger som grunnlag for intern virksomhetsrapportering. I tillegg gir de eksterne leverandørene av drifts- og systemløsninger innsyn i sine relevante risikovurderinger som er av betydning for leveransene til oppgjørssystemet. Det er også

---

⁵ [Høring om neste generasjons oppgjørssystem i norske kroner \(norges-bank.no\)](https://norges-bank.no)

⁶ [Risiko 2023 - Nasjonal sikkerhetsmyndighet.pdf \(nsm.no\)](https://nsm.no) og [Risiko 2024.pdf \(nsm.no\)](https://nsm.no)

samarbeid med sikkerhetsmyndighetene der det er relevant. Risikobildet for oppgjørssystemet oppdateres løpende ved hendelser eller endringer av betydning.

4.3 Risikoreducerende tiltak

De siste årene har Norges Bank iverksatt omfattende tiltak av forebyggende karakter for å hindre at hendelser i cyberdomenet skal få konsekvenser for oppgjørssystemet. Det interne IT-sikkerhetsmiljøet er vesentlig styrket, og driftsplattformen for NBO er fysisk og logisk adskilt fra resten av Norges Banks systemportefølje.

Oppfølging av leverandører er et viktig risikoreducerende tiltak som er viet oppmerksomhet også i 2023. Videre har arbeidet med scenariobaserte øvelser blitt styrket for å bidra til at beredskapsløsningene er robuste og relevante i møte med endringene i risikobildet.

5. Kontinuitet og beredskap

5.1 Kontinuitets- og beredskapsplaner

For å styrke robustheten og effektiviteten i NBO er det etablert kontinuitets- og beredskapsløsninger for sentrale driftsfunksjoner og for datakommunikasjon med andre sentrale aktører. Planverket består av en overordnet plan og detaljerte avviks-, kontinuitets- og beredskapsrutiner.

De operasjonelle rutinene oppdateres jevnlig og ved endringer i driften. Det er også etablert felles rutiner for avvikshåndtering mellom Norges Bank og eksterne aktører som sender avregninger og betalingsoppdrag til oppgjør i NBO, som Bits AS (NICS), Mastercard Payment Service Infrastructure (Norway) AS, Euronext Securities Oslo (Verdipapirsentralen ASA) og CLS Bank⁷.

5.2 Beredskapsøvelser

Norges Bank utarbeider årlig en øvelsesplan for ulike funksjoner i oppgjørssystemet, både interne øvelser og øvelser i samarbeid med eksterne aktører. Norges Bank deltar også aktivt i øvelser som planlegges og gjennomføres av andre internasjonale aktører som SWIFT og CLS Bank. Øvelsene følges opp med erfaringsutveksling og tiltak for å styrke avviksrutiner og beredskapsmessig håndtering.

---

⁷ CLS: Continuous Linked Settlement er et internasjonalt system for oppgjør av handler med valuta. Bankene som benytter CLS til oppgjør i norske kroner, foretar innbetalinger til og mottar utbetalinger fra CLS via CLS Banks konto i NBO.

5.3 NBO kontinuitetsforum

NBO kontinuitetsforum er et samarbeidsorgan for banker og andre sentrale aktører i den finansielle infrastrukturen i Norge. Forumet ble etablert av Norges Bank i 2015 og har som formål å styrke kommunikasjonen og øke kompetansen hos deltakerne om sammenhengene i betalingssystemet. Forumet skal også samordne beredskapsplaner og koordinere håndtering av vesentlige avvik i betalingsinfrastrukturen som kan påvirke oppgjørene i NBO. Et avvik hos en av de sentrale aktørene vil raskt få betydning for andre aktører og god samhandling i håndteringen av slike situasjoner vil bidra til å begrense skadevirkningene.

6. Etterlevelse

6.1 Internasjonale anbefalinger

Drift og utvikling av oppgjørssystemet skal følge relevante internasjonale anbefalinger og krav til samfunnskritisk infrastruktur. De internasjonale prinsippene (Principles for Financial Market Infrastructures - PFMI) utarbeidet av CPMI⁸-IOSCO⁹ utgjør en internasjonal standard for finansiell infrastruktur. PFMI er supplert med en egen veiledning for cybersikkerhet (Guidance on cyber resilience for financial market infrastructures). Norges Bank fortsetter arbeidet med en ny egenevaluering mot prinsippene i 2024.

Norges Bank fullførte i 2023 SWIFT CSP-CSCF Self Attestation i samarbeid med PwC. Gjennomgangen viser at de obligatoriske kontrollene etterleves.

6.2 Revisjoner og overvåking

NBO kontrolleres av ulike organer. Norges Banks eksterne revisor Ernst & Young AS (EY) har gjennomgått enkelte områder for NBO i forbindelse med den årlige revisjonen av Norges Banks regnskap. NBO revideres også av internrevisjonen i Norges Bank. Slik revisjon ble sist foretatt i 2022.

Norges Bank er konsesjonsmyndighet for interbanksystemer (avregnings- og oppgjørssystemer) i henhold til lov om betalingssystemer mv. og fører tilsyn med systemer som har konsesjon. Videre utøver Norges Bank en overvåkingsfunksjon med betalingssystemet og annen finansiell infrastruktur i henhold til

---

⁸ CPMI: Committee on Payments and Market Infrastructures. CPMI er en komité bestående av representanter for sentralbanker.

⁹ IOSCO: International Organization of Securities Commissions. IOSCO er den internasjonale organisasjonen for tilsynsmyndigheter for verdipapirmarkedene.

sentralbankloven. I denne tilsyns- og overvåkingsfunksjonen legger Norges Bank blant annet vekt på at systemene skal etterleve internasjonale anbefalinger for viktig finansiell infrastruktur, jf. avsnitt 6.1. I den forbindelse er det også en intern overvåking av NBO på grunnlag av disse anbefalingene.

7. Kontohold – Nøkkeltall og endringer i 2023

7.1 Nøkkeltall

Tabell 1. Nøkkeltall for NBO de siste fem årene

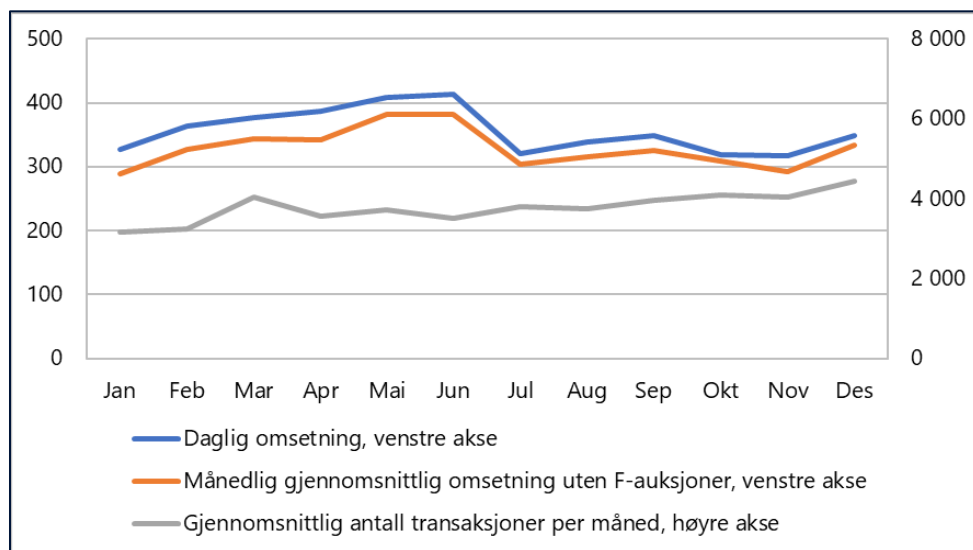
	2023	2022	2021	2020	2019
<i>Daglig gjennomsnitt, mrd. kroner</i>					
- Omsetning	355	339	301	421	259
- Bankenes innskudd	34	32	33	35	34
- Låneadgang (verdipapir)	456	405	418	498	303
- F-innskudd	8	8	17	83	27
<i>Daglig gjennomsnitt, antall</i>					
- Betalingsoppdrag	3 782	3 540	3 188	2 935	2 745
<i>Antall ved utgangen av året</i>					
- Kontoer	119	121	126	130	130
- herunder kontoer for banker	111	113	118	122	123
- Brukere av NBO Online	478	481	539	550	600

7.2 Omsetning i NBO

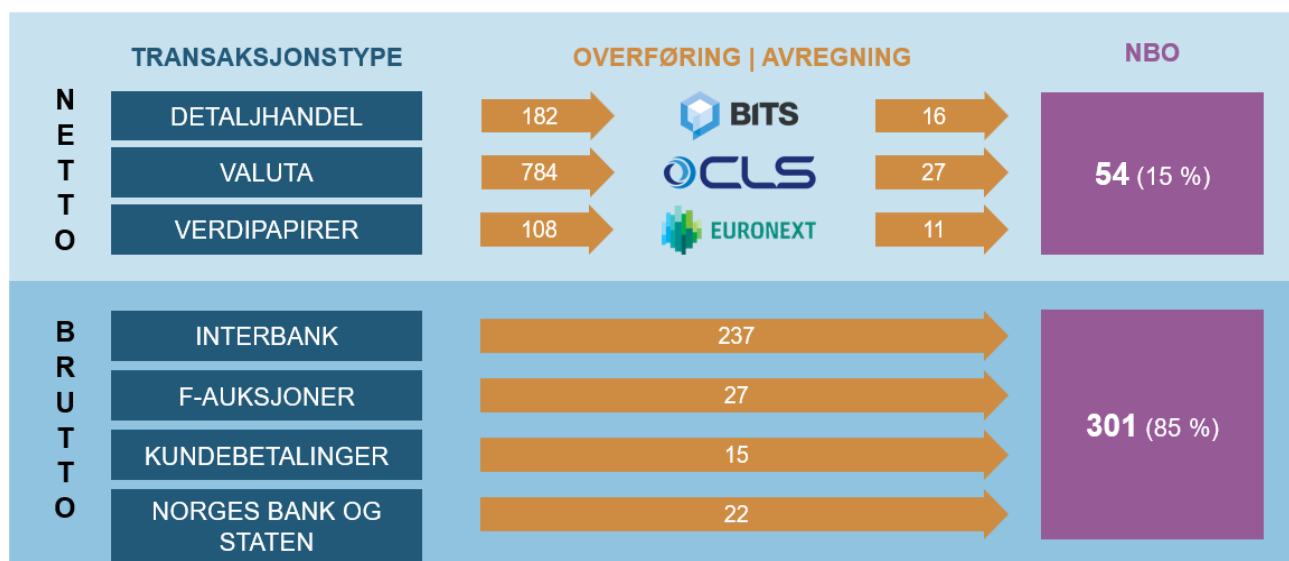
I 2023 ble det i gjennomsnitt gjort opp betalinger for 355 milliarder kroner daglig. Dette er en økning fra 339 milliarder kroner i 2022. Omsetningen i NBO var høyest 15. mars med 745 milliarder kroner. Denne dagen var det blant annet forfall av F-innskudd, betaling av arbeidsgiveravgift og finansskatt, samt innbetaling av studielån til Lånekassen. Lavest omsetning var den 2. januar med 114 milliarder kroner. Ved utgangen av 2023 hadde bankene folio- og reserveinnskudd på 38 milliarder kroner.

I 2023 ble det i gjennomsnitt gjort opp 3 782 betalingsoppdrag per dag, en økning fra 3 540 i 2022.

Figur 1 Omsetning i milliarder kroner og antall transaksjoner. Månedlig gjennomsnitt 2023

Figur 2 Betalingssystemet - Fordeling av omsetningen i NBO i 2023. Daglig gjennomsnitt i milliarder kroner.

Kilder: Bits AS, Euronext Securities Oslo, CLS Bank og Norges Bank

Omsetningen i NBO fordeler seg på disse oppgjørene:

- Bruttooppgjør er oppgjør av enkeltbetalinger i sanntid og står for 85 prosent av omsetningen i NBO, se figur 2. I bruttooppgjøret inngår store finanstransaksjoner, og er i hovedsak er knyttet til handel med valuta og likviditetsstyring. Alle norske banker med konto i NBO kan delta direkte i bruttooppgjøret, men bare 10–15 banker deltar aktivt.

- I NICS¹⁰ Netto inngår i hovedsak kundebetalinger fra avregningen hos Bits AS. NBO gjør opp nettoposisjonene mellom bankene. I 2023 ble daglig betalinger for gjennomsnittlig 182 milliarder avregnet til 16 milliarder hos Bits AS for oppgjør i NBO.
- I verdipapiroppjøret (VPO) inngår betalinger mellom banker for handler i verdipapirer. Pengedelen av VPO gjøres opp i NBO som avregnede posisjoner. Oppjøret av selve verdipapirene, det vil si overføringen av eierskapet, skjer i Euronext Securities Oslo.
- I NBO inngår innbetalingsforpliktelser til CLS i norske kroner. I 2023 handlet bankene i gjennomsnitt for 784 milliarder kroner daglig, der innbetalingsforpliktelsene til CLS ble avregnet til gjennomsnittlig 27 milliarder kroner (solgt NOK trukket fra kjøpt NOK).

7.3 Låneadgang i Norges Bank

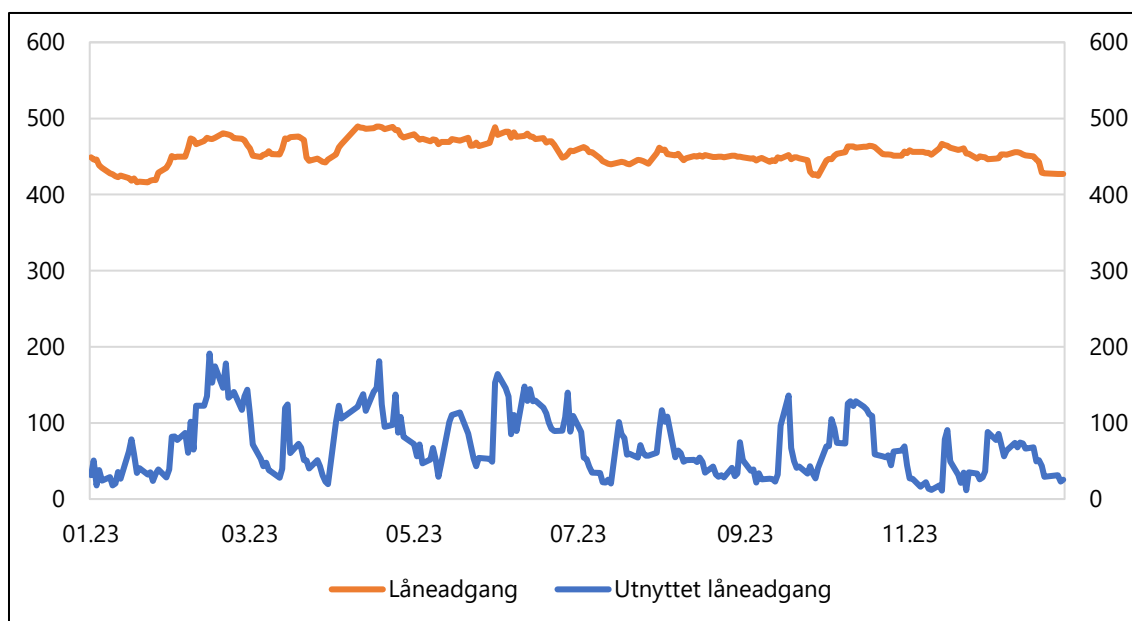
Banker har adgang til å låne i Norges Bank med sikkerhet i verdipapirer, F-innskudd i Norges Bank eller innskudd i Danmarks Nationalbank eller Sveriges riksbank innenfor ordningen med Scandinavian Cash Pool (SCP). Slike lån bidrar til å effektivisere betalingsoppgjørene og gjennomføringen av pengepolitikken. Sentrale motparter kan få låneadgang gjennom dagen med sikkerhet i verdipapirer.

Låneadgangen beregnes for hver kontohaver på grunnlag av pantsettelsen av verdipapirer i et verdipapirregister som er godkjent av Norges Bank til dette formålet. Godkjente verdipapirregistre er Euronext Securities Oslo (Verdipapirsentralen ASA), Euroclear Bank SA/NV i Belgia og Clearstream Banking SA i Luxembourg.

---

¹⁰ NICS: Norwegian Interbank Clearing System

Figur 3 Daglig låneadgang og utnyttelse per dag. Milliarder kroner 2023.

Gjennomsnittlig låneadgang i 2023 var 456 milliarder kroner, en økning fra 405 milliarder kroner i 2022. Låneadgangen¹¹ var høyest i april med 481 milliarder kroner og lavest i desember med 445 milliarder kroner. Den faktiske utnyttelsen¹² av låneadgangen var i gjennomsnitt 71 milliarder kroner, det vil si om lag 15 prosent av den samlede låneadgangen. Gjennomsnittlig månedlig utnyttelse av låneadgangen var høyest i februar med 122 milliarder kroner og lavest i november med 31 milliarder kroner. Høyeste samlede intradag låneopptak varierte mellom 11 og 101 milliarder kroner.

7.4 Endringer i kontohold

Ved utgangen av 2023 hadde 111 banker¹³ konto i NBO, en reduksjon fra 113 i 2022. Én bank og Bankenes sikringsfond har avtale om beredskapskonto som kan tas i bruk i særskilte situasjoner. I tillegg har CLS Bank konto i NBO for daglig oppgjør av kronedelen av handel med valuta. Cboe Clear Europe (tidligere EuroCCP NV), LCH Limited, LCH SA og Nasdaq Clearing AB er sentrale motparter i handel med finansielle instrumenter og har også konto i NBO. Videre har Den internasjonale oppgjørsbanken (BIS) konto i NBO. Antall kontoer totalt i

¹¹ Tallene for låneadgang gjelder pantsettelse av verdipapirer og omfatter ikke F-innskudd eller innskudd i andre sentralbanker innenfor SCP-ordningen.

¹² Tallene for utnyttet låneadgang gjelder intradaglån og eventuelle F-lån.

¹³ Lenke til liste over banker med konto i NBO: [Banker med konto i Norges Bank \(norges-bank.no\)](https://norges-bank.no)

NBO ved utgangen av 2023 var 119, en reduksjon fra 121 i 2022. I tillegg er det en konto i NBO for oppgjør av statlige betalinger.

Følgende endringer er gjennomført i løpet av året:

- Boligbanken ASA tok i bruk sin konto i NBO med virkning fra februar 2023.
- Hemne Sparebank (overtakende bank) og Åfjord Sparebank ble slått sammen med virkning fra 3. april 2023 under navnet Trøndelag Sparebank.
- SIX-x clear AG avvirket sitt kontohold i Norges Bank fra 3. april 2023.
- SpareBank 1 SMN (overtakende bank) og SpareBank 1 Søre Sunnmøre ble slått sammen med virkning fra 1. mai 2023 under navnet SpareBank 1 SMN.
- Sbanken ASA ble innfusjonert i DNB Bank ASA med virkning fra 2. mai 2023.
- Bank Norwegian, en filial av Nordax Bank AB (publ) endret navn til Bank Norwegian, en filial av NOBA Bank Group AB (publ). Navneendringen ble kunngjort i foretaksregisteret 8. juni 2023.
- Jernbanepersonalets Sparebank endret foretaksnavn til JBF Sparebank 22. august 2023.

Ny sentralbanklov og låneforskrift fra 2020 innebar endringer i kriteriene for hvilke institusjoner som kan få konto i Norges Bank og hvilke vilkår som gjelder for kontoholdet. Et hovedkrav er at kontohold skal fremme formålet for sentralbankvirksomheten som er *å opprettholde en stabil pengeverdi og fremme stabilitet i det finansielle systemet og et effektivt og sikkert betalingssystem*. I låneforskriften skiller det mellom pengepolitiske motparter, som har tilgang til alle Norges Banks innskudds- og låneordninger, og andre motparter, som kan få tilgang til Norges Banks stående innskudds- og låneordninger, eller deler av disse. I vurderingen av slike saker legges det særlig vekt på i hvilken grad motparten deltar aktivt i betalingsformidlingen eller om motpartens kontohold vil bidra til finansiell stabilitet eller på annen måte fremme sentralbankvirksomhetens formål.

De fleste norske banker har konto i NBO. Norges Bank har også åpnet for at sentrale motparter, verdipapirsentraler og banker i EØS-området med grensekryssende virksomhet i Norge og sentralbanker kan søke om å åpne konto. Flere slike institusjoner har forespurt om kontohold de

siste årene. Disse anses som *andre motparter* etter reglene i låneforskriften, og det er fastsatt særlige vilkår for kontoholdet.

7.5 Priser og gebyrer i NBO

Banker og andre foretak i finansiell sektor betaler for kontohold og oppgjørstjenester i Norges Bank. Prisene fastsettes årlig slik at inntektene dekker to tredeler av kostnadene for innføring, utvikling og drift av oppgjørssystemet.

Norges Bank besluttet høsten 2023 å øke prisene med om lag 20 prosent fra 2023 til 2024. Fra 2022 til 2023 økte prisene med om lag 19 prosent. For begge årene skyldtes økningen i hovedsak kostnader for ny IT-driftsløsning for NBO, generell pris- og lønnsvekst og styrking av IT-sikkerheten i oppgjørssystemet. I tillegg medfører sammenslåinger av banker og færre deltakere i pengedelen av verdipapiroppgjøret at de samlede kostnadene fordeles på færre kontohavere.

Gebyrene for brudd mv. på vilkårene for kontohold er videreført uten endringer fra 2023 til 2024.

Prisene i 2023 ga en inntekt på 125,7 millioner kroner, mot om lag 107,2 millioner kroner i 2022.

